

Vertaling door:

Rina Copinga
David Lettink
Tom Withaar
Aymon Cutileiro

EURIPIDES TROJAANSE VROUWEN

Een bloemlezing

Toneelcomissie Boreas
Studievereniging
Griekse en Latijnse Taal en Cultuur
Rijksuniversiteit Groningen

Vertaling door Rina Coppinga, David Lettink, Tom Withaar & Aymon Cutileiro
Eindredactie Tom Withaar

Website: www.boreasgroningen.nl/commissies/toneelcommissie

E-mail: boreas.toneelcommissie@gmail.com

Instagram: [@tocie.boreas](https://www.instagram.com/tocie.boreas)

Afbeelding voorkant:

Marc Aleu, *Els vençuts* ('De overwonnenen'), 1996, Barcelona, [MNAC 254280-000](#)

EURIPIDES, TROJAANSE VROUWEN

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΩΙΑΔΕΣ

Trojaanse vrouwen (Troïades) van Euripides gaat over de nasleep van de Trojaanse oorlog. De strijd is voorbij. En nu? Wat gebeurt er met de vrouwen van Troje? In 1332 verzen stellen de vrouwen van Troje vele vragen, zijn ze bang, beklagen ze hun slavenlot en vullen ze het podium met poëzie.

1

Poseidon arriveert aan het begin van het stuk. De Trojaanse koningin Hekabe ligt dan al voor de skēnē op een bed. Poseidon vertelt het publiek in een openingsmonoloog kort wat het moeten weten om het stuk te begrijpen: we zijn in Troje en de stad is gevallen. Zo'n openingsmonoloog is zeer typerend voor Euripides.

- 1 **POSEIDON** Ik, Poseidon, ben gearriveerd: de zilte diepten van de
Egeïsche zee, waar koren van Nereïden
hun voeten sierlijk in de rondte wervelen, heb ik achter me gelaten.
Vanaf het moment dat ik en Apollon
5 stenen muren rondom Troje
hebben gezet met een rechte liniaal, is uit mijn hart
de genegenheid voor deze Phrygische stad nooit verdwenen.
Nu is zij in de as gelegd; geplunderd en verwoest
door de Argeïsche speer. Epeios, die uit Phokis bij de berg
Parnassos
10 vandaan komt, kreeg namelijk een plan van Pallas Athena
toegespeeld:
hij zette een paard in elkaar, zwanger van wapens,
en stuurde die dodelijke zwaarte de muren in.
Daarom zullen toekomstige generaties spreken van
het Paard van Troje, de 'Verberger der Speren'.
15 De gewijde grond is achtergelaten en de tempels van de goden
druipen van het bloed: Priamos ligt
dood aan de voet van het altaar van Zeus de Beschermer.

2

Nadat Poseidon is uitgesproken en hij een discussie heeft gehad met Athena, gaan de goden af. Hekabe is nu alleen op het podium en begint haar monodia (zang-monoloog). Schepen zijn een terugkerende metafoor in het stuk: Hekabe beschrijft zichzelf als een schip dat vaart op de woeste golven van het lot. De metafoor blijkt echter pijnlijk concreet op de vrouwen van Troje toepasbaar te zijn: weldra zullen ze per schip naar hun toekomstige Griekse meesters worden vervoerd.

HEKABE	Kop op, verdomme: til je hoofd op van de grond, daarna je nek. Nee, Troje is niet meer
100	en ik ben geen Trojaanse koningin. Volhard hoewel je lot is omgeslagen: vaar toch over kalme zeeën, vaar toch mee met 't lot, keer nooit de scheepsboeg van 't leven, vaar niet in de golven van je lotsbeschikking.
105	Ach, wat heb ik nou nog om voor te leven, arme ik, m'n vaderland, m'n kinderen, m'n echtgenoot zijn weg. O grootse, neergehaalde eer van mijn geslacht, nutteloos blijkt nu je roem.
110	Waarom moet ik zwijgen? Waarom moet ik spreken? Waarom moet ik klagen? Wat voel ik me toch ellendig, alles doet me pijn, zoals ik er nu bij lig: m'n rug is uitgestrekt hier op de harde grond.

3

De Trojaanse prinses Andromache, vrouw van Hektor, arriveert per wagen op het podium. Zij en Hekabe beginnen samen te klagen. Beiden zijn zo verzvolgen in hun eigen ellende dat ze niet in staat zijn het lijden van de ander in te zien. Zo neemt Hekabe voortdurend Andromaches regels over en stelt ze zelfs dat klagen alleen háár privilege is.

ANDROMACHE Ik word door m'n Griekse meesters meegevoerd.
Ach, arme ik–

HEKABE Waarom zing je mijn ellendig lied?

ANDROMACHE Ach–

HEKABE Wat een hoop ellende!

580 **ANDROMACHE** O Zeus, o, wat een ondergang!
Kinderen, we zijn niet meer.

ANDROMACHE Verloren is de rijkdom,
verloren is het trieste Troje–

HEKABE evenals mijn kinderen van adel.

ANDROMACHE Tranen–

HEKABE tranen voor m'n leed:

585 schrijnend is het lot
van de stad waar niets dan rook van achterblijft.

ANDROMACHE Liefste, kom toch–

HEKABE Roep je nu mijn zoon
die in de Haides is? O, arme Hektor,
590 ben jij nou de beschermer van je vrouw?

ANDROMACHE En Priamos, als vuilnis weggeworpen door Achaiërs–

HEKABE heer en meester over mijn gezin,
oude Priamos, o
breng me naar de Haides.

595 **ANDROMACHE** Intens is dit verlangen–

HEKABE Ach ongelukkige, ons lijden is intens–

ANDROMACHE het lijden van een weggevaagde stad–

HEKABE pijn na pijn–

ANDROMACHE door de kwade wil der goden, doordat jóúw zoon Paris aan de dood
ontglipte,
de man die Trojes citadel ten onder bracht met zijn gehate huw'lijk:
600 bebloede lijken liggen overal rondom het beeld van Pallas
om door gieren weggevoerd te worden: Troje is tot slaaf gemaakt.

HEKABE Ach vaderland, ach treurig vaderland–

ANDROMACHE ik huil om je, omdat je in de steek gelaten wordt.

HEKABE Je ziet nu een rampzalig einde–

ANDROMACHE evenals mijn huis, waar ik mijn zoon ter wereld bracht.

HEKABE Ach kind'ren, Troje, jullie moeder, nu een lege stad, wordt in de
steek gelaten.

605 **ANDROMACHE** Wat een requiem en wat een rouw:
traan na traan drupt neer
op onze huizen; als je sterft, vergeet je al je leed.

De volgende passage komt uit het derde epeisodion: de agōn (rechtszaak). Hierin geeft Helene haar apologia (verdedigingsrede) en klaagt Hekabe haar aan. Menelaos is de rechter. De scène onderbreekt de zware sfeer van de rest van het stuk en zorgt voor afwisseling met humor.

- HEKABE** Je zei dat Aphrodite met mijn zoon naar het huis van Menelaos kwam. Wat een goede grap.
- 985 Had ze jou dan niet, stilletjes in de hemel blijvend, naar Ilios gebracht – samen met je gehele geboortestad? Mijn zoon was knap en opvallend en toen je hem zag werd je zelf een liefdesgodin. Volgens stervelingen zijn alle domme daden de schuld van Aphrodite.
- 990 We kunnen haar dus net zo goed Dom Blondje noemen. Toen je zijn exotische kleren en zijn fonkelende goud gezien had, raakte je buiten zinnen. In Argos leefde je namelijk met weinig bezit.
- 995 Toen je Sparta had verlaten, hoopte je de stad van de Phrygiërs, waar het goud rijkelijk vloeide, te doen overstromen met weelde. Het huis van Menelaos was niet genoeg om je zucht naar luxe te bevredigen.
- (...)
- HELENE** Ik smeeek je! Schuif de waanzin van de godinnen mij niet in de schoenen door me te doden, heb meelijden!
- HEKABE** En verraad je kameraden niet, degenen die zij doodde.
- 1045 **MENELAOS** Ik smeeek je bij hen en je kinderen! Stop, oude dame: ik luister toch niet naar haar. Ik beveel mijn slaven haar weg te brengen naar de achterstevens van de schepen, vanwaar ze per schip vervoerd zal worden.
- HEKABE** Laat haar niet aan boord gaan van dezelfde scheepsromp als jij.
- 1050 **MENELAOS** Wat is er dan? Is ze zwaarder dan voorheen?
- HEKABE** Een minnaar zal altijd blijven minnen...
- MENELAOS** Dat hangt ervan af hoe de geest van de geliefde blijkt te zijn. Omdat je zo welbespraakt bent, zal ik doen wat je wil:

1055

ze zal niet aan boord van hetzelfde schip gaan als ik.
Als ze in Argos is aangekomen zal ze – zoals ze verdient –
ellendig sterven, ellendeling die ze is. Ze zal alle
vrouwen opleggen zich in te houden; makkelijker gezegd dan
gedaan.

Toch zal haar ondergang de dwaasheid van anderen
beangstigen, zelfs als zij nog gehater zijn dan Helene.